

TRZEC DZIAŁU URZĘDOWEGO:

Zarządzenia Władz Naczelnych:

Poz. 21. Umowa, ustalająca warunki pracy i płacy straży leśnej na obszarze Województw: Lwowskiego, Stanisławowskiego i Tarnopolskiego z wyłączeniem powiatów: Brzozów, Jarosław, Krosno, Kolbuszowa, Łańcut, Nisko, Przeworsk, Rzeszów, Sanok, Strzyżów i Tarnobrzeg.

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 21 grudnia 1931 r. o zmianie niektórych postanowień rozporządzenia z dnia 29 marca 1929 r. o wprowadzeniu obowiązku legalizacji nowych, naprawianych i sprowadzanych z zagranicy narzędzi mierniczych niektórych rodzajów przed przeznaczeniem ich do sprzedaży lub oddaniem do użytku. (Przedruk z Dz. U. R. P. z dnia 29 grudnia 1931 r., Nr. 111, poz. 872).

DZIAŁ URZĘDOWY.

Zarządzenia Władz Naczelnych.

21.

U M O W A,

ustalająca warunki pracy i płacy straży leśnej na obszarze Województw: Lwowskiego, Stanisławowskiego i Tarnopolskiego z wyłączeniem powiatów: Brzozów, Jarosław, Krosno, Kolbuszowa, Łańcut, Nisko, Przeworsk, Rzeszów, Sanok, Strzyżów i Tarnobrzeg.

Zasady ogólne.

Art. 1.

Umowa niniejsza dotyczy z jednej strony wszystkich pracodawców leśnych — z wyjątkiem lasów państwowych — posiadających obszar leśny nie mniej niż 150 ha, z drugiej zaś strony stałych fizycznych pracowników leśnych, zatrudnionych, jako straż leśna (gajowych, borowych i t. p.).

Tych stałych fizycznych pracowników leśnych dzieli się na 2 kategorie, a mianowicie:

a) gajowych, względnie borowych, których zadaniem jest pełnienie wszelkiego rodzaju funkcji wchodzących w zakres służby leśnej,

b) strażników leśnych, których obowiązkiem jest wyłącznie pilnowanie lasu przed szkodami.

Inwalidzi, pracujący narówni z pozostałymi pracownikami, z normalną zdolnością do pracy w leśnictwie, pobierają równe z nimi wynagrodzenie tak w gotówce, jak i w naturaljach. Inwalidzi o zmniejszonej zdolności do pracy oraz pracownicy nieposiadający pełni sił fizycznych, mogą być godzeni na niższych warunkach.

Uwaga: Za stałych pracowników leśnych nie uważa się osób, których czynność polega wyłącznie na dorywczym dozоровaniu lasu, celem ochrony przed szkodami i kradzieżą.

Art. 2.

Umowa niniejsza obowiązuje od dnia 1 kwietnia 1932 r. do 31 marca 1933 r.

Art. 3.

Umowa niniejsza stanowi w myśl ustawy z dnia 1.VIII.1919 r., Dz. Pr. Nr. 65, poz. 394, podstawę przy zawieraniu umów indywidualnych. Indywidualne umowy o pracę, zawierające warunki dla pracownika mniej korzystne, niż warunki określone niniejszą umową, ulegają z mocy ustawy zastąpieniu przez warunki, określone niniejszą umową.

Uwaga: Wszelkie indywidualne umowy o pracę, zawierające korzystniejsze dla pracownika warunki, niż je przewiduje niniejsza umowa, są prawnie obowiązujące przez taki czasokres, na jaki zostały zawarte.

Art. 4.

Rok służbowy rozpoczyna się 1 kwietnia, a kończy się 31 marca roku następnego. Obie strony obowiązują wypowiedzenie indywidualnej umowy pracy, przed upływem terminu jej wygaśnięcia, a najpóźniej do dnia 31 grudnia włącznie, ustnie wobec 2-ch świadków, lub pisemnie. Niewypowiedzenie umowy pracy do dnia 31 grudnia włącznie przedłuża milcząco umowę indywidualną na rok następny. Uchylenie się w jakiegokolwiek bądź formie przez którąkolwiek ze stron od przyjęcia wypowiedzenia umowy pracy umowy tej nie przedłuża.

Art. 5.

Pracodawca obowiązany jest wydać pracownikowi bezpłatnie książeczkę obrachunkową. Książeczka winna być podpisana przez pracodawcę, lub jego zastępcę, oraz przez pracownika. Do książki tej mają być wpisane pobory w gotówce i w naturze, według zawartej umowy, każdorazowo wydana pracownikowi ilość tych poborów, powierzone inwentarze. Do książki obrachunkowej mają być wpisywane potrącenia z należnych poborów, jak ustawowe opłaty na rzecz Kasy Chorych przypadające na pracownika i t. p. Powyższą treść książki obrachunkowej wpisuje pracodawca lub jego zastępca, a pracownik jest obowiązany w tym celu książeczkę przedłożyć każdorazowo pracodawcy lub jego zastępcy. Książeczka obrachunkowa ma służyć jako dowód Komisji Rozjemczej, stwierdzający ilość wydanych poborów; w razie zgubienia książki obrachunkowej przez pracownika, służy jako dowód książki gospodarze pracodawcy.

Art. 6.

Zatargi wynikłe na tle umowy o pracę pomiędzy pracodawcami a pracownikami regulują Komisje Rozjemczej, bądź Sądy państwowe, według kompetencji.

Rozwiązanie stosunku służbowego w ciągu roku może nastąpić na zasadzie orzeczenia Komisji Rozjemczej, lub też wyroków Sądów Państwowych według kompetencji.

Do czasu uzyskania właściwego orzeczenia lub wyroku nie wolno: a) pracodawcom wstrzymać świadczeń b) pracownikom orzerywać pracy.

Uwaga: W wypadkach wyjątkowo ciężkiego przewinienia pracodawca może zawiesić pracownika w spełnianiu swych obowiązków służbowych i wstrzymać przed orzeczeniem lub wyrokiem wszelkie świadczenia. W razie jednak wygranania sporu przez pracownika pracodawca winien wydać zależnie od świadczenia wraz z dodatkami miesięcznym 1% w zbożu i 2% w gotówce.

Stosunek wzajemny.

Art. 7.

Pracodawcom i ich zastępcom przysługuje prawo do stanowczego i konsekwentnego traktowania pracowników, traktowanie to jednak winno być sprawiedliwe. Stosunek pracodawców i pracowników winna cechować wzajemna życzliwość i przystojność zachowania się.

Pracodawców i ich zastępców obowiązuje ściśle przestrzeganie warunków umowy, a zwłaszcza regularne uiszczanie poborów przewidzianych umową.

Pracowników obowiązuje ściśle przestrzeganie zawartych umów, pilne i sumienne spełnianie obowiązków, a w pierwszym rzędzie zapobieganie i wykrywanie kradzieży, dążność do największej wydajności pracy i stosowanie się do wszystkich zarządzeń pracodawcy lub jego zastępcy, odnoszących się do wykonywania obowiązków służbowych, oraz przestrzeganie wszystkich instrukcji służbowych.

Art. 8.

Pracownicy objęci niniejszą umową nie mogą być używani przez zastępców pracodawców do posług osobistych, z wyjątkiem specjalnych okoliczności.

WARUNKI WYNAGRODZENIA.

Place w gotówce.

Art. 9.

Pracownicy straży leśnej, określani w art. 1 ustęp a), zatrudnieni na obszarze poniżej 250 ha,

pobierają minimalną płacę w gotówce w wysokości 120 zł rocznie, zaś na obszarze powyżej 250 ha 140 zł rocznie. Strażnicy leśni, określani w art. 1, ustęp b), pobierają minimalną płacę w gotówce bez względu na obszar — 120 zł rocznie.

Wynagrodzenie powyższe płatne jest kwartalnie lub miesięcznie z dołu.

Deputat gruntowy.

Art. 10.

Oprócz wynagrodzenia gotówkowego, pracownicy straży leśnej, wymienieni w art. 1 punkt a), otrzymują orny grunt deputatowy w naturze, który na gruntach dobrych wynosi conajmniej 1,8 ha, zaś na litych do 3,2 ha. Dla pracowników leśnych, wymienionych w art. 1 punkt b), orny grunt deputatowy w naturze ma wynosić na gruntach dobrych conajmniej 1,5 ha, zaś na litych do 3 ha.

Grunt deputatowy winien być położony niezbyt odległe od mieszkania strażnika lasowego.

Grunta oddane do użytku straży leśnej nie mogą być osobom trzecim wydzielawiane. Przy tych gruntach musi pozostać wszelki naturalny nawóz wyprodukowany w obrębie osiedla pracownika straży leśnej.

Po ustaniu stosunku służbowego obowiązuje zasada, że za pełny rok służbowy należy się pracownikowi jednorazowy płon z gruntu deputatowego, za część roku pracy, należy mu się taka część plonu jednorocznego jaką część z odnosnego roku przeprowadził. Powyżej wspomniana część plonu ma być oznaczona w porozumieniu się pracodawcy z pracownikiem, a należąca się uprawniemu część ma mu być daną w naturze, lub w równowartości pieniężnej, według cen miejscowych, w obu wypadkach po straceniu nieopisanych przez pracownika kosztów produkcji, obliczonych na podstawie miejscowych cen robocizny i nasienia. W razie różnicy zaratywań co do takiego rozrachunku decyduje Komisja Rozjemcza.

Ordynaria.

Art. 11.

W razie braku gruntu deputatowego, odpowiadającego warunkom określonym w art. 10, otrzymuje pracownik jako ekwiwalent za grunt deputatowy ordynarię w ilości poniżej określonej.

Ordynaria w zbożu dla pracowników straży leśnej, określonych w art. 1 ustęp a), zatrudnionych na obszarze poniżej 250 ha, wynosi 12 q zboża twardego, zaś na obszarze powyżej 250 ha wynosi 14 q zboża twardego. Strażnicy leśni określani w art. 1 ustęp b) pobierają ordynarię bez względu na obszar po 11 q zboża twardego.

Ponadto otrzymuje każdy pracownik, objęty tu umową, 30 q gotowych ziemniaków.

Zboże wydane na ordynarię musi być dobre, zdrowe i dobrze oczyszczone. W skład ordynarii wejdzie 2 q pszenicy, 6 q żyta, reszta w zbożu jadalnym. W majątkach, gdzie nie sieją pszenicy, może być wydane zamiast żyta w stosunku 1 kwintal pszenicy równy 1,30 kwintala żyta.

Ziemniaki wydane powinny być zdrowe i bez ziemi.

Mielenie zboża odbywa się na koszt pracodawcy, lub zamian za to pracownik otrzymuje albo równoważnik w gotówce, jeżeli wynagrodzenie otrzymuje w gruncie, lub też 10% w życie od otrzymanej ordynarii.

Ordynaria winna być wydawana pracownikom w pierwszym miesiącu każdego kwartału. Ordynarię za drugi kwartał roku służbowego może pracodawca wydać w dwóch równych ratach, z których pierwsza winna być wydana 1 lipca, a druga najpóźniej do 15 sierpnia.

O ile pracownik nie posiada własnych koni, ordynaria winna być dostarczona do mieszkania pracownika na koszt pracodawcy.

Utrzymanie inwentarza.

Art. 12.

Pracownik straży leśnej ma prawo trzymać dwie krowy z przychowkami od tyłchże do 6 tygodni. Na utrzymanie tych krów otrzymuje pracownik 1/2 ha łąki dwukośnej lub 1 ha łąki jedno-

końnej i pastwisko w miejscu wskazanem przez pracodawcę.

Art. 13.

Pracownik straży leśnej ma prawo do trzymania w dowolnej ilości trzody chlewnej, w granicach istniejącego przy mieszkaniu służbowem pomieszczenia.

Opał.

Art. 14.

Pracownik straży leśnej, określony w art. 1 ustęp a), otrzymuje w stosunku rocznym drewna opałowego twardego 16 m³ p. drewna lub 20 m³ p. drewna miękkiego bez względu na obszar, na jakim pracuje. Pracownik straży leśnej określony w art. 1 ustęp b) otrzymuje 12 m³ p. drewna opałowego twardego, lub 15 m³ p. drewna miękkiego; 1 m³ p. drzewa twardego równa się 1 1/4 m³ p. drewna miękkiego, lub 1 kupie twardej gałęzi o pojemności 3 m³ p., 1 m³ p. drewna miękkiego równa się 1 kupie miękkich gałęzi o pojemności 3 m³ p. Gałęzie muszą mieć w grubszym końcu w czole kupy nie mniej, jak 5 cm średnicy.

Opał wydaje się pracownikowi zgóry conajmniej na jeden miesiąc.

O ile pracownik nie posiada koni, opał winien być dostarczony mu na miejsce zamieszkania kosztem pracodawcy. Pracownikowi nie wolno sprzedawać opału.

Art. 15.

Niezależnie od wynagrodzenia przewidzianego w artykułach poprzednich, otrzymuje pracownik straży leśnej wymieniony w art. 1 ustęp a):

- a) na 1 rok w miesiącu października buty,
- b) na 1 rok w miesiącu października czapkę lub kapelusz.

Uwaga: Wymienione przedmioty przechodzą po czasie, na który zostały wydane, na własność pracownika.

W razie opuszczenia, lub utraty posady przez pracownika winien on zwrócić pracodawcy niezamortyzowaną część rzeczywistej ceny kupna tych przedmiotów umundurowania.

Art. 16.

Pracownikowi wzywaniem do Sądu w charakterze świadka w sprawach pracodawcy lub delegowanemu w interesach tegoż pracodawcy, wypłacane będzie stawanie: za całą łobę 3 zł, za pół dnia 1.50 zł.

Mieszkanie.

Art. 17.

Mieszkanie pracownika straży leśnej winno się składać conajmniej z jednej izby z podłogą drewnianą, mieszczącej w sobie kuchnię, i z komory. Gdy istniejące budynki na to pozwalają, oraz w razie budowania nowych pomieszczeń dla pracowników straży leśnej, mieszkanie takie winno się składać z 1 izby z komorą i z kuchni.

Ubikacje mieszkalne winny być wytykowane, posiadać szczelne drzwi i okna urządzone do otwierania.

W oknach mają być całe szyby; w razie stłuczenia szyby, obowiązany jest pracownik wstawić nową w ciągu najdalej 2-eh tygodni.

Wapna do bielenia dostarcza pracodawca 2 razy do roku w ogólnej ilości 15 kg. na mieszkanie.

Podłogi mają być położone, a piece doprowadzone do należytego porządku przed 1 listopada.

Mieszkania mają być ze szczelnym dachem; tam, gdzie dachy są popsute, muszą być naprawione w ciągu miesięcy letnich.

W majątkach, gdzie zacieka woda do piwnicy i mieszkań pracowników, winny być poczynione zabezpieczenia w ciągu lata od wody napływowej.

Pracodawcy i pracownicy winni dbać, aby otoczenie mieszkań było higieniczne. Obowiązują wybrukowanie dostępu do studzien, oraz zastąpienie zużytych cembrzyn nowymi, lub też zapewnienie pracownikowi w inny sposób zdrowej i czystej wody do picia.

Zbiorniki na nawóz nie mogą się znajdować w bliższej odległości, aniżeli 20 m. od mieszkań służbowych. W pobliżu mieszkań znajdują się mają zasfionięte ustępy.

Pracodawcy winni dążyć do zakładania przy gajówkach ogródków owocowych, w szczególności przez dostarczanie drzewek i t. p.

Pracownicy obowiązani są utrzymywać mieszkanie w należytnym porządku; trzymanie inwentarza żywego w mieszkaniu choćby najkrótszy czas jest stanowczo wzbronione.

Bez zgody pracodawcy nie wolno przyjmować sublokatorów.

Przy wprowadzeniu się pracownika tenże melduje pracodawcy skład swej rodziny.

Drobnym remontem mieszkań i budynków gospodarczych, niewymagający sił fachowych, skutecznie pracownik sam, materiałami, dostarczonymi przez pracodawcę.

Art. 18.

Pracownicy straży leśnej, prowadzący gospodarstwa na przydzielonych im deputatach gruntowych i łąkowych, muszą posiadać odpowiednich

rozmiarów budynki gospodarcze na pomieszczenie swych zbiorów, dobytku i narzędzi.

Urlopy.

Art. 19.

Pracownik straży leśnej otrzymuje w ciągu roku 12 dni urlopu, w dniu nieświęteczne, bez potrącania świadczeń.

Wybór dni urlopu odbywa się w porozumieniu z pracodawcą, względnie przełożonym, z wyjątkiem wyjazdów spowodowanych pisemnem wezwaniem władz państwowych.

Pracownik na czas uzyskanego urlopu winien na żądanie pracodawcy lub przełożonego dać pewnego zastępcę, którego opłaca pracodawca, w stosunku równoważnika od 10 do 20 kg. żyta datannie według cen miejscowych.

Ubezpieczenie.

Art. 20.

Pracodawcom nie wolno przy końcu roku służbowego zwolnić pracownika straży leśnej li tylko z tytułu jego starości; może go jednak skutkiem starczej niezdolności do pracy przenieść do czasu ustawowego rozwiązania tej sprawy na emeryturę, która winna zapewnić emerytowanemu mieszkanie i połowę normalnych poborów.

Przepis ten dotyczy tylko tych pracowników, którzy przetracowali na dobro tego samego pracodawcy lub danego gospodarstwa leśnego 35 lat, lub conajmniej 25 lat, lecz w tym wypadku tylko wówczas, gdy przekroczyli 60-ty rok życia.

Art. 21.

Opłaty ubezpieczeniowe mają być skutecznie zgodnie z obowiązującymi przepisami. W razie nieszczęśliwego wypadku winien pracownik zgłosić wypadek u pracodawcy, pracodawca zaś u kompetentnej władzy, w sposób przewidziany ustawą, podając wysokość zarobków zgodnie z umową zbiorową. W razie niezgłoszenia wypadku u kompetentnej władzy pomimo zgłoszenia takowego przez pracownika lub jego rodzinę u pracodawcy, pracodawca odpowiada za wszystkie wyniki stąd szkody dla pracownika.

Art. 22.

O ile pracownik nie otrzymuje własnych koni, to wrazie potrzeby, otrzymuje na koszt pracodawcy furmankę, po księdza, z chrztem, ślubem i pogrzebem, w razie ciężkiej choroby po księdza i akuszerkę, a należność za furmankę ma prawo pracodawca pobrać sobie w Kasie Chorych. O ile ustawa nie przewiduje zwrotu tej należności przez Kasę Chorych, pracodawca nie może potrącać sobie za furmankę żadnych świadczeń pracowników. Żądanie furmanki musi być poza wyjątkami ciężkiej choroby — zgłoszone na 24 godziny naprzód.

Zapomogi na wypadek śmierci.

Art. 23.

Na wypadek śmierci pracownika otrzymuje jego żona i dzieci przez pół roku wolne mieszkanie, a pobory za 1 kwartał.

Obliczenie poborów za kwartał pośmiertny następuje analogicznie do postanowień art. 10.

Lwów, dnia 5. grudnia 1931.

Przewodniczący:

(—) *Inż. Stanisław Zwolński,*

Inspektor Pracy 42-go obwodu we Lwowie.

Za Związek Ziemian Wschodnich Województw Małopolski:

(—) *Łucjan Turnau.*

(—) *Jan Pragłowski.*

Za Związek Małopolskich Rolników:

(—) *Leopold Wahrsager,*

(—) *Dr. Izaak Meisels.*

Za Związek Robotników Rolnych i Leśnych Z. Z. P.:

(—) *Roman Tysza,*

(—) *Władysław Ungar,*

(—) *K. Olejnik.*